



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 2. apríla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Duševné vlastníctvo – Autorské právo a s ním súvisiace práva – Smernica 2001/29/ES – Článok 3 ods. 1 – Smernica 2006/115/ES – Článok 8 ods. 2 – Pojem ‚verejný prenos‘ – Podnik poskytujúci prenájom motorových vozidiel s rádioprijímačom v základnej výbave“

Vo veci C-753/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Högsta domstolen (Najvyšší súd, Švédsko) z 15. novembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 30. novembra 2018, ktorý súvisí s konaním:

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),

Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)

proti

Fleetmanager Sweden AB,

Nordisk Biluthyrning AB,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (spravodajca) a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. novembra 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) a Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI), v zastúpení: P. Sande a D. Eklöf, advokater,
- Fleetmanager Sweden AB, v zastúpení: S. Hallbäck, S. Wendén, J. Åberg a U. Dahlberg, advokater,
- Nordisk Biluthyrning AB, v zastúpení: J. Åberg, C. Nothnagel a M. Bruder, advokater,

* Jazyk konania: švédčina.

– Európska komisia, v zastúpení: K. Simonsson, J. Samnadda, E. Ljung Rasmussen a G. Tolstoy, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. januára 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230), ako aj článku 8 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 28).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci dvoch sporov, jednak medzi Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) (švédská organizácia kolektívnej správy autorských práv pre autorov hudobných diel a ich vydavateľov) a spoločnosťou Fleetmanager Sweden AB (ďalej len „Fleetmanager“), a jednak medzi Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) (švédská organizácia kolektívnej správy práv súvisiacich s autorskými právami pre výkonných umelcov) a Nordisk Biluthyrning AB (ďalej len „NB“) vo veci kvalifikácie prenájmu motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi z pohľadu autorského práva.

Právny rámeč

Medzinárodné právo

- 3 Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) prijala 20. decembra 1996 v Ženeve Zmluvu WIPO o autorskom práve (ďalej len „WCT“), ktorá bola schválená v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, 2000, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208) a nadobudla platnosť, pokiaľ ide o Európsku úniu, 14. marca 2010 (Ú. v. EÚ L 32, 2010, s. 1).
- 4 Článok 8 WCT s názvom „Právo verejného prenosu“ stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 11 ods. 1 bodu ii), článku 11bis ods. 1 bodov i) a ii), článku 11ter ods. 1 bodu ii), článku 14 ods. 1 bodu ii) a článku 14bis ods. 1 Bernského dohovoru, majú autori literárnych a umeleckých diel výhradné právo udeľovať súhlas na akékoľvek vysielanie svojich diel pre verejnosť drôtovými alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane takého prístupnenia svojich diel verejnosti, keď jednotlivci môžu mať prístup k týmto dielam z miesta a v čase, ktorý si individuálne zvolia.“
- 5 Spoločné vyhlásenia týkajúce sa WCT boli prijaté na diplomatickej konferencii 20. decembra 1996.
- 6 Spoločné vyhlásenie týkajúce sa článku 8 uvedenej zmluvy znie:

„Rozumie sa, že len zabezpečenie fyzických zariadení, ktoré umožňujú alebo dovoľujú vysielanie samo osebe, nemožno pokladať za vysielanie v zmysle tejto zmluvy alebo Bernského dohovoru. ...“

Právo Únie

Smernica 2001/29

- 7 Odôvodnenie 27 smernice 2001/29 znie:

„Samotné zabezpečenie fyzických zariadení umožňujúcich alebo uskutočňujúcich prenos rozhlasových a televíznych programov sa samo osebe nerovná prenosu v zmysle tejto smernice.“

- 8 Podľa článku 3 tejto smernice, nazvaného „Právo verejného prenosu diel a právo sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti“:

„1. Členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí.

...

3. Práva uvedené v odseku 1 a 2 nezaniknú žiadnym aktom verejného prenosu alebo sprístupnenia verejnosti ako je uvedené v tomto článku.“

Smernica 2006/115

- 9 Článok 8 smernice 2006/115 s názvom „Vysielanie a sprístupňovanie verejnosti (verejné šírenie)“ vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty ustanovia právo na zabezpečenie platby jedinej primeranej odmeny zo strany používateľa, ak je použitý zvukový záznam vydaný na obchodné účely alebo rozmnoženiny takéhoto zvukového záznamu k bezdrôtovému vysielaniu alebo akémukoľvek inému verejnému šíreniu, a na zabezpečenie toho, aby sa táto odmena rozdelila medzi príslušných výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov. Členské štáty môžu, ak nie je dohoda medzi výkonnými umelcami a výrobcami zvukových záznamov, ustanoviť podmienky, za ktorých sa táto odmena medzi nimi delí.“

Švédske právo

- 10 Zákom Upphovrättslagen (1960:279) [zákon (1960:279) o autorskom práve, ďalej len „zákon z roku 1960“] bola smernica 2001/29 prebratá do švédskeho práva. § 2 tohto zákona upravuje výlučné právo autorov vyhotovovať rozmnoženiny svojich diel a sprístupňovať ich verejnosti pomocou verejného „prenosu“ diela (tretí odsek bod 1) alebo verejného vykonania diela (tretí odsek bod 2).
- 11 § 45 a 46 zákona z roku 1960 obsahujú ustanovenia o právach súvisiacich s autorskými právami pre výkonných umelcov a výrobcov zvukových a obrazových záznamov.
- 12 Podľa § 47 tohto zákona, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 smernice 2006/115, môžu zvukové záznamy byť predmetom verejného vykonania alebo verejného prenosu okrem prípadov, keď sa tento prenos vykonáva takým spôsobom, že fyzické osoby môžu mať prístup k zvukovému záznamu z miesta a v čase, ktoré si sami zvolia. Za takéto použitie majú výrobcovia a výkonní umelci, ktorých výkony sú na nahrávke zaznamenané, nárok na primeranú odmenu.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

- 13 Fleetmanager a NB sú spoločnosti prenajímajúce motorové vozidlá so sídlom vo Švédsku. Priamo alebo cez sprostredkovateľov ponúkajú na prenájom vozidlá vybavené rádioprijímačmi, najmä na dobu nepresahujúcu 29 dní, čo sa v zmysle vnútroštátneho práva považuje za krátkodobý prenájom.
- 14 V spore medzi organizáciou Stim a spoločnosťou Fleetmanager, ktorý bol predložený tingsrätt (Súd prvého stupňa, Švédsko), Stim navrhovala, aby bola tejto spoločnosti uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 369 450 švédskych korún (SEK) (približne 34 500 eur) zvýšenú o úroky z dôvodu porušenia autorského práva. Stim tvrdila, že Fleetmanager tým, že tretím osobám, konkrétne spoločnostiam prenajímajúcim motorové vozidlá, dala k dispozícii na krátkodobý prenájom koncovým zákazníkom vozidlá vybavené rádioprijímačmi, prispela k porušovaniu autorského práva, ktorého sa dopustili tieto spoločnosti tým, že sprístupnili hudobné diela verejnosti bez toho, aby mali na to povolenie.
- 15 Prvostupňový súd dospel k záveru, že prenájom vozidiel vybavených rádioprijímačmi predstavuje „verejný prenos“ hudobných diel v zmysle zákona z roku 1960, pri ktorom vzniká povinnosť platiť autorom týchto diel odmenu. Tiež však rozhodol, že Fleetmanager sa nepodieľala na týchto porušeníach autorských práv, a preto žalobu organizácie Stim zamietol. Tento rozsudok bol potvrdený v odvolacom konaní. Stim podala proti tomuto odvolaciemu rozsudku dovolanie na Högsta domstolen (Najvyšší súd, Švédsko).
- 16 V spore medzi organizáciou SAMI a spoločnosťou NB podala NB na Patent- och marknadsdomstolen (Patentový a obchodný súd, Švédsko) žalobu, ktorou sa domáhala, aby súd rozhodol, že nie je povinná platiť organizácii SAMI poplatky za používanie zvukových záznamov v období od 1. januára 2015 do 31. decembra 2016 z dôvodu, že jej vozidlá, ktoré prenajímala súkromným osobám a podnikateľom, boli vybavené rádioprijímačom a CD prehrávačom.
- 17 Tento súd rozhodol, že zákon z roku 1960 by sa mal vykladať v súlade so smernicou 2001/29 a že podľa judikatúry Súdneho dvora príslušné používanie zvukového záznamu uvedeného v článku 8 ods. 2 smernice 2006/115 zodpovedalo „verejnému prenosu“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29. Konštatoval tiež, že sprístupnenie rádioprijímačov v prenajatých vozidlách spoločnosťou NB umožňovalo cestujúcim v týchto vozidlách počúvať zvukové záznamy, a preto sa musí považovať za takýto „prenos“. Okrem toho sa tento súd domnieval, že ostatné kritériá na určenie existencie „verejného prenosu“ boli tiež splnené. V dôsledku toho rozhodol, že NB je povinná platiť organizácii SAMI odmenu, a žalobu spoločnosti NB zamietol. Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Patentový a obchodný odvolací súd, Štokholm, Švédsko), tento rozsudok v odvolacom konaní zrušil. SAMI podala proti tomuto odvolaciemu rozsudku dovolanie na Högsta domstolen (Najvyšší súd).
- 18 Za týchto podmienok Högsta domstolen (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Znamená prenájom motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi v základnej výbave, že osoba, ktorá ich prenajíma, je používateľom, ktorý uskutočňuje ‚verejný prenos‘ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29, resp. ‚verejné šírenie‘ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2006/115?
 2. Aký je prípadný význam objemu činností prenájmu motorových vozidiel a trvania jednotlivých prenájmov?“

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

- 19 Po prednesení návrhov generálneho advokáta Stim a SAMI podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 6. februára 2020 požiadali o opätovné začatie ústnej časti konania.

- 20 Na podporu svojho návrhu uvádzali, že ako vyplýva z bodov 39, 52 a 53 návrhov generálneho advokáta, niektoré skutočnosti týkajúce sa v podstate rozlišovania medzi súkromnou a verejnou sférou na účely určenia, či ide o „verejný prenos“, mohli byť zle pochopené. Z tohto dôvodu sa mohlo údajne stať, že Súdny dvor nebude mať v tejto súvislosti dostatok informácií.
- 21 Treba pripomenúť, že podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ generálny advokát, ktorý koná neustranne a nezávisle, predkladá na verejných pojednávaniach odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. Súdny dvor nie je viazaný ani týmito návrhmi, ani odôvodnením, na základe ktorého k týmto návrhom generálny advokát dospel (rozsudok z 30. januára 2020, Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 22 Okrem toho z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že Súdny dvor môže v súlade s článkom 83 svojho rokovacieho poriadku bez návrhu, na návrh generálneho advokáta alebo aj na návrh účastníkov konania nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania, ak usúdi, že nemá dostatok informácií alebo že vec má byť rozhodnutá na základe tvrdenia, ku ktorému sa účastníci konania nevyjadrili. Štatút Súdneho dvora Európskej únie a rokovací poriadok neupravujú možnosť účastníkov konania podať pripomienky v reakcii na návrhy prednesené generálnym advokátom (rozsudok z 30. januára 2020, Köln-Aktienfonds Deka, C-156/17, EU:C:2020:51, bod 32 a citovaná judikatúra).
- 23 V prejednávanej veci je cieľom návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania, ktorý predložili Stim a SAMI, umožniť im vyjadriť sa k záverom, ktoré uviedol generálny advokát vo svojich návrhoch.
- 24 Navyše Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta dospel k záveru, že má k dispozícii všetky informácie potrebné na odpoveď na otázky položené vnútroštátnym súdom a že k všetkým tvrdeniam nevyhnutným na rozhodnutie predmetnej veci sa účastníci konania vyjadrili.
- 25 V dôsledku toho nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 3 ods. 1 smernice 2001/29 a článok 8 ods. 2 smernice 2006/115 vykladať v tom zmysle, že prenájom motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi predstavuje verejný prenos, resp. verejné šírenie v zmysle týchto ustanovení.
- 27 Táto otázka vzniká v rámci sporov týkajúcich sa jednak nepovoleného verejného prenosu hudobných diel v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29 spoločnosťami prenajímajúcimi vozidlá vybavené rádioprijímačmi a jednak možnosti organizácie kolektívnej správy práv súvisiacich s autorskými právami pre výkonných umelcov požadovať od týchto spoločností primeranú odmenu, ak prenájom týchto vozidiel vedie k verejnému šíreniu v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2006/115.
- 28 Treba pripomenúť, že keďže v zmysle judikatúry Súdneho dvora normotvorca Únie nevyjadril opačný záujem, výrazy „verejný prenos“, resp. „verejné šírenie“ použité v týchto citovaných ustanoveniach sa majú vykladať tak, že majú rovnaký význam [pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, body 49 a 50, ako aj zo 16. februára 2017, Verwertungsgesellschaft Rundfunk, C-641/15, EU:C:2017:131, bod 19 a citovanú judikatúru].

- 29 Uvedený výraz sa má navyše vykladať s ohľadom na rovnocenné pojmy obsiahnuté v predpisoch medzinárodného práva a takým spôsobom, aby zostal zlučiteľný s týmito prameňmi medzinárodného práva, pričom sa takisto zohľadní kontext, v ktorom sa tieto pojmy používajú, a ciele sledované príslušnými zmluvnými ustanoveniami v oblasti duševného vlastníctva (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 189, ako aj z 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, body 51 až 56).
- 30 Podľa ustálenej judikatúry pojem „verejný prenos“ zahŕňa dva kumulatívne prvky, a to samotný „prenos“ diela a jeho „verejný“ prenos (rozsudky zo 16. marca 2017, AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, bod 22; zo 7. augusta 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, bod 19 a citovaná judikatúra, ako aj z 19. decembra 2019, Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, bod 61 a citovaná judikatúra).
- 31 Na účely určenia, či prenájom vozidiel vybavených rádioprijímačmi predstavuje prenos v zmysle smerníc 2001/29 a 2006/115, je potrebné vykonať individuálne posúdenie, pričom sa musí zohľadniť viacero dodatočných kritérií, ktoré nie sú samostatné a sú navzájom závislé. Tieto kritériá sa navyše musia uplatňovať tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti, keďže je zrejmé, že v rôznych konkrétnych situáciách môžu mať veľmi premenlivú intenzitu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. júna 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, bod 25 a citovanú judikatúru).
- 32 Súdny dvor medzi týmito kritériami opakovane zdôraznil nepopierateľnú úlohu používateľa a vedomú povahu jeho konania. Tento používateľ totiž uskutočňuje „prenos“, ak s vedomím dôsledkov svojho konania sprostredkúva svojim zákazníkom prístup k chránenému dielu, a to najmä vtedy, ak by bez tohto zásahu nemohli mať alebo mohli mať len ťažko prístup k zverejnenému dielu [pozri najmä rozsudky z 15. marca 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, bod 82 a citovanú judikatúru; z 15. marca 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, bod 31, ako aj zo 14. júna 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, bod 26 a citovanú judikatúru].
- 33 Z odôvodnenia 27 smernice 2001/29, ktoré v podstate preberá spoločné vyhlásenie týkajúce sa článku 8 WCT, pritom vyplýva, že „samotné zabezpečenie fyzických zariadení umožňujúcich alebo uskutočňujúcich prenos rozhlasových a televíznych programov sa samo osebe nerovná prenosu v zmysle tejto smernice“.
- 34 To isté platí aj pre poskytovanie rádioprijímačov zabudovaných v prenajímanom motorovom vozidle, ktoré umožňujú bez akéhokoľvek dodatočného zásahu zo strany prenajímateľa spoločnosti prijímať terestriálne vysielanie dostupné v oblasti, v ktorej sa vozidlo nachádza, ako to v podstate uviedol aj generálny advokát v bode 32 svojich návrhov.
- 35 Poskytovanie, o aké ide v predchádzajúcom bode, sa odlišuje od prenosu, pri ktorom poskytovatelia služieb zámerne sprostredkovávajú svojim zákazníkom chránené diela prostredníctvom sprístupnenia signálu pomocou prijímačov nainštalovaných vo svojom zariadení (rozsudok z 31. mája 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, body 47 a 54, ako aj citovaná judikatúra).
- 36 V dôsledku toho treba konštatovať, že spoločnosti prenajímateľa vozidlá tým, že poskytujú verejnosti vozidlá vybavené rádioprijímačmi, nevykonávajú verejný „prenos“ chránených diel.
- 37 Tento výklad nemožno spochybniť tvrdením, podľa ktorého spoločnosti prenajímateľa vozidlá sprístupňujú svojim zákazníkom priestory, ktoré Stim a SAMI označujú za „verejné“, konkrétne priestory pre cestujúcich v prenajatých vozidlách, v ktorých je možné využívať predmety ochrany prostredníctvom rádioprijímačov, ktorými sú tieto vozidlá vybavené. Poskytnutie takéhoto priestoru, rovnako ako poskytovanie samotných rádioprijímačov nepredstavuje prenos. Z judikatúry Súdneho dvora navyše vyplýva, že súkromná alebo verejná povaha miesta, kde sa prenos uskutočňuje, nie je rozhodujúca (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, bod 50).

- 38 Za týchto podmienok nie je potrebné skúmať, či takéto sprístupnenie treba považovať za „verejný“ prenos.
- 39 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 2001/29 a článok 8 ods. 2 smernice 2006/115 sa majú vykladať v tom zmysle, že prenájom motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi nepredstavuje verejný prenos, resp. verejné šírenie v zmysle týchto ustanovení.

O druhej otázke

- 40 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti a článok 8 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva sa majú vykladať v tom zmysle, že prenájom motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi nepredstavuje verejný prenos, resp. verejné šírenie v zmysle týchto ustanovení.

Podpisy